

Біла лелека (скорочено)

Василь Голобородько

I

Біла лелека — дивний птах. Він увесь білий, тільки на кінці крил — чорний. Коли крила згорнуті, то чорне залишається ззаду. Тому його називають чорногузом. У деяких місцевостях України лелека носить німецьке ім'я гайстер. Чому названо лелеку турецьким ім'ям "лелека" — це загадка. Ще є назви боцюк, бузько, бусел, бусол, бусьол, бушля.

Коли птах летить, діти приманюють його, щоб сідав на їхні оселі. І Лелека селиться біля людей, довіряє їм. Ходить по сінокошу так, що хочеться поговорити з ним, як із людиною. Тому він, на відміну від усіх інших птахів, має і людські імена — Антон, Грицько, Іван. Його питають — коли тепло встановиться, чи довго пасти череду, просять принести води.

II

Білий колір лелеки нашоухе на творення загадки про молоко. Так виникло й замовляння пастушків, які звертаються до птаха, щоб він допоміг коровам мати більше молока від соковитої трави у лузі.

Спостереження за поведінкою лелеки та людини, яка грає в азартну гру й програє, приводить до створення приказки: "Виграв бузька на костелі (на храмі)". Лелеки відлітають у вирій після Спаса 19 серпня, тому про людину, яка відчуває себе старою, говорять, що вона ходить по світу, як ті бузьки по Спасі.

Є одна легенда, що Бог зібрав усіх гадюк, вужів, отруйних комах у мішок і звелів чоловікові кинути його в море, але ні в якому разі не розв'язувати. Чоловік не витримав, розв'язав мішок, а звідти всі гади і виповзли. Тоді Бог перетворив того чоловіка на лелеку, щоб він зібрав усіх отих жаб, гадюк і вужів.

На Благовіщення, 7 квітня, для лелеки випікається печиво у вигляді його ноги, борони та серпа. Діти носять це печиво і просять лелеку принести хороший урожай.

Якщо в сім'ї з'являються діти, то кажуть, що їх приніс лелека.

Не можна розоряти лелечих гнізд, брати звідти яйця, займати пташенят і саму лелеку. Інакше лелека знищить хату, зробить її пустою, наśle всякі хвороби й напасті.

Люди замовляють лелеці майбутній урожай. А буде хліб — хата стоятиме, діти ростимуть здоровими, мешканці оселі довго житимуть. І те, що для дорослих загадка, для дітей — правда.

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Лелека в Україні — птах священний, птах-символ. Він має багато назв. І з ним пов'язана велика кількість повір'їв, легенд та казок. Лелека приносить дітей, щастя, дбає про врожай — основу добробуту селянина. Тому його треба оберігати, піклуватися про нього.